خبر

شورای پول و اعتبار منحل می‌شود

● **مهر:** رئیس کمیته بازنگری قانون بانکداری بدون ربای مجلس اعلام کرد: با پیشنهاد بانک مرکزی، شورای پول و اعتبار منحل و شورای سیاست‌گذاری تشکیل می‌شود. محمدحسین حسین‌زاده‌بحرینی، در برنامه تلویزیونی چوب خط با بیان اینکه قانون عملیات بانکداری بدون ربا برگرفته از فقه و قانون مدنی است، ولی بعد از تصویب و ابلاغ قانون، در دولت برای آن آیین‌نامه تصویب می‌شود و شورای پول و اعتبار بر اساس آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل اجرائی را تصویب و بانک مرکزی آن را برای اجرا به بانک‌ها ابلاغ می‌کند، گفت: درنهایت یک قرارداد تیپ آماده می‌شود که ظاهرا مبتنی بر قانون است، اما چون نهادی وجود ندارد که کنترل کند از روح قانون فاصله می‌گیریم. بنابراین باید نهادی برای مراقبت و فاصله‌نگرفتن بین قانون و اجرا ایجاد شود.

هند، بزرگ‌ترین مشتری نفت ایران در پساتحریم

● **مهر:** ایران و هند برای افزایش ۲۶۰ هزاربشکه‌ای صادرات روزانه نفت در پساتحریم، به توافق رسیدند و هندی‌ها با پیشی‌گرفتن از چین، به‌زودی بزرگ‌ترین مشتری طلای سیاه ایران خواهند شد. به گزارش رویترز، ایران در حال حاضر ۲۲ کشتی نفت‌کش غول‌پیکر در اختیار دارد که ۱۳ فروند از آنها با ظرفیت کامل روی دریا و با رفع تحریم‌ها آماده راهی‌شدن به اروپا و هند هستند. درهمین‌حال، با اجرای برجام، قرار است تولید نفت ایران در مرحله نخست، ۵۰۰هزار بشکه در روز افزایش یابد و به‌تدریج ۵۰۰هزار بشکه دیگر هم به صادرات نفت این کشور در روز افزوده خواهد شد. همچنین یک مقام ارشد ایرانی که خواست نامی از او برده نشود، در مصاحبه با رویترز، گفت: مقصد اصلی این نفت‌کش‌ها هند هستند. این مقام ارشد ایرانی به این نکته اشاره کرد که تقاضای هند برای نفت از سایر کشورهای آسیایی بیشتر است و ما هم مانند سایر رقبای خود نظر ویژه‌ای به هند داریم. این مقام ایرانی درادامه گفت: قصد داریم صادرات خود را به هند با رفع تحریم‌ها، ۲۰۰هزار بشکه در روز افزایش دهیم، این در حالی است که صادرات فعلی ایران به هند تحت شرایط تحریم روزانه ۲۶۰ هزار بشکه است. درهمین‌حال، مدیرعامل شرکت نفت «اسار» هند گفت: با ایران رابطه دیرینه‌ای داریم و با رفع تحریم‌ها، واردات خود را افزایش خواهیم داد.

بانک‌ها معامله‌گران میلیاردی نفت

ادامه از صفحه ۴

از طرف دیگر به دلیل رشد اقتصادی در چین، هندوستان و آمریکا، ۱.۲میلیون تقاضا برای نفت خام افزایش پیدا خواهد کرد و ۵۰۰ هزار بشکه عرضه نفت کم می‌شود و افزایش عرضه نفت ایران قیمت‌ها را کاهش نخواهد داد، بنابراین برنامه وزارت نفت این است که هرچه بیشتر بتوانیم نفت بفروشیم که درآمدمان افزایش پیدا کند.

به چین اشاره کردید، درحالی‌که پیش‌بینی می‌شود چین وارد مرحله رکود خواهد شد و در نتیجه خریدار نفت نخواهد بود.

تعریف رسمی رکود در ادبیات بین‌المللی حساب‌های ملی این است که دو فصل متوالی نرخ رشد تولید ناخالص داخلی منفی باشد. چین هنوز وارد این مرحله نشده و خیلی با آن فاصله دارد. درست است که این کشور دیگر رشد اقتصادی ۱۱ و ۱۲ درصد ندارد اما هنوز نزدیک به هفت‌درصد در سال رشد می‌کند و خیلی با رشد منفی فاصله دارد. هندوستان هم در دو، سه سال اخیر رشد تولیدش را افزایش داده و به هفت درصد در سال رسانده و اتفاقا رشد تقاضای هندی‌ها از چین پیشی گرفته است. زمانی بود که چینی‌ها هر سال نیم‌میلیون بشکه تقاضای بیشتر داشتند، الان هندی‌ها به این مسیر نزدیک می‌شوند چون جمعیت زیادی دارند و وقتی رشد اقتصادی با نرخ بالا در کشوری با جمعیت هند چند سال ادامه یابد، به این معنی است که میلیون‌ها خانوار از لحاظ درآمدی وارد طبقات متوسط می‌شوند و بیشترین تقاضا را برای فراورده‌های نفتی ایجاد می‌کنند. ۱۰ سال قبل چین در اوج افزایش تقاضای طبقات متوسط بود و الان هندوستان به این وضعیت نزدیک می‌شود. بنابراین تا سال آینده هر کدام از این کشورها ممکن است هر سال چند صدهزار بشکه تقاضای نفت را افزایش دهند که با کشورهای جنوب شرقی آسیا روی‌هم‌رفته ممکن است تا ۹۰۰هزار بشکه در روز برسد. همچنین افزایش تقاضا برای نفت در حد ۳۰۰هزار بشکه در سایر مناطق دنیاست که می‌تواند تقاضا برای نفت را تا ۱.۲ بشکه در روز افزایش دهد. از طرف دیگر اگر عرضه غیراوپک بین ۵۰۰ تا ۷۰۰هزار بشکه کاهش پیدا کند، افزایش نیم‌میلیون بشکه ایران تأثیر منفی روی قیمت نخواهد داشت و فقط درآمدهای کشور را افزایش می‌دهد.

پیش‌بینی شده که اقتصاد جهان دچار بحران مالی خواهد شد. الان با بحران بدهی‌ها در اسپانیا، یونان، پرتغال و... مواجهیم که می‌تواند روی کاهش مصرف تأثیرگذار باشد و با مازاد نفت مواجه می‌شویم. در چنین شرایطی، این عوامل چه تأثیری روی قیمت نفت خواهد داشت؟

خوشبختانه این‌طور نیست. کشورهایی که نام بردید، اگر خاطرتان باشد دو، سه سال قبل دچار بحران مالی بودند که با تدابیر مراکز تصمیم‌گیری، اتحادیه اروپا و بانک مرکزی آن تا حدود زیادی بر آن غلبه کردند. به طور کلی OECD؛ یعنی کشورهای توسعه‌یافته که کشورهای اروپایی هم عضو آن هستند از سال ۲۰۰۵ به بعد تقاضایشان برای نفت و فراورده‌های نفتی کاهش داشته است. در سال ۲۰۱۵ در آمریکا و اروپا به این دلیل که بی‌کاری کاهش یافته و قیمت نفت هم پایین آمد، تقاضا برای فراورده‌های نفت در آمریکا و اروپا افزایش داشت. اما در سال جاری برآوردها این است که در مجموع رشد تقاضا در OECD افزایش چشمگیری نخواهد داشت. ممکن است تقاضای نفت از کشورهای جنوب شرقی آسیا، چین، هند، اندونزی، خاورمیانه، عربستان و ایران باشد که جمعیت و درآمدها در حال افزایش است.

البته بحران اقتصادی که نام بردید، درست است. بحران اقتصادی از سال ۲۰۰۸ شروع و باعث شد دولت‌ها برای خروج از بحران مقدار زیادی قرض بگیرند و اکنون همین دولت‌ها برای بازپس‌دادن این تعهدات دچار مشکل هستند؛ زیرا در مواردی نتوانستند درآمدشان را افزایش دهند تا بتوانند قسمتی از بدهی‌هایشان را بپردازند. همین امر در تقاضای کل این اقتصادها و تقاضای نفت اثر گذاشته است. بیشترین تقاضا از چین و هند و کشورهای در حال توسعه است و شاید در مجموع کمتر از صدهزار بشکه از کشورهای توسعه‌یافته باشد. بنابراین حتی اگر این کشورها دوباره دچار بحران مالی شوند که بعید است، چون نرخ بهره را خیلی پایین نگه داشته‌اند و سیاست‌های پولی خاصی را در پیش گرفته‌اند؛ آن‌گونه که محاسبات نشان می‌دهد تقاضای جدید بیشتر از سمت کشورهای توسعه‌یافته است. اگر تولیدکنندگان اوپک هم تولیدشان را کاهش دهند، افزایش صادرات ایران اثر منفی روی قیمت نخواهد گذاشت و فقط منجر به افزایش درآمد ما خواهد شد.

عکس: امیر جدید، شرق

عربستان به دلیل اینکه وارد رقابت با آمریکا شده قیمت نفت را پایین آورده است. آیا ایران برنامه‌ای برای رقابت با عربستان دارد؟

یک بخش موضوع این است که هر کدام از این نفت‌ها مشخصات خاصی دارند و در مواردی نمی‌توانند جایگزین همدیگر باشند. ممکن است نفت ایران با اورال روسیه یا نفت‌های منطقه قابل جایگزین باشد، اما نفت سنگین عربستان با نفت سبک ایران قابل جایگزینی نیست و با هم فرق دارند. موضوع دیگر اینکه عربستان در اوج تولید بوده و بعید است که در کوتاه‌مدت بتواند ۵۰۰هزار بشکه یا بیشتر افزایش تولید داشته باشد. تولید نفت عربستان در ماه‌های گذشته هم بین ۱۰.۲ تا ۱۰.۵ متفاوت بوده؛ بنابراین نگران هستند که افزایش تولید ایران بازار را تحت‌تأثیر قرار دهد. نباید از یک نکته غافل بود؛ برای عربستان و بعضی کشورهای عربی، جایگاه نفت با کشور ما متفاوت است؛ چون کشور ما اقتصاد متنوع‌تری دارد و نفت کمتر از ۱۵ درصد تولید ناخالص داخلی را شامل می‌شود و درآمدهای دولت در ایران متنوع‌تر است، در حالی که در کشورهای عربی مخصوصا عربستان بخش مهمی از درآمد دولت از نفت است، همین‌طور درآمدهای ارزی، صادرات نفت و فراورده‌های نفتی کمتری دارند و اقتصادشان خیلی متنوع نیست. به همین دلیل سهم بازار برای عربستان خیلی مهم‌تر از ایران است.

پس عربستان سال آینده با کسری بودجه مواجه خواهد شد؟

الان هم این اتفاق افتاده است. عربستان اعلام کرده حدود صدمیلیارد دلار کسری بودجه دارد.

این امر باعث بیشترشدن تخفیف‌ها خواهد شد؟

برای اینکه سهمش را نگه دارد، مجبور است وقتی کشوری مانند عراق و ایران وارد بازار می‌شوند این کار را بکند. ما نباید از این جهت نگران باشیم؛ چون نفت عربستان در همه موارد جایگزین نفت ایران نمی‌شود و همچنین ایران از قبل مشتری‌های خود را داشته و اگر تحریم‌ها برطرف شود در قسمت بین‌الملل شرکت نفت مشکلی در فروش ۵۰۰هزار بشکه نفت نخواهیم داشت.

پیش‌بینی شما از قیمت نفت چیست؟

مؤسسات مختلفی برآورد کرده‌اند که قیمت نفت بین ۴۰ تا ۵۰ دلار برای سال جاری میلادی است. دلیلش این است که اگر در حد ۳۰ دلار بماند بخشی از تولیدات غیرمتعارف از بازار خارج می‌شود و تقاضا افزایش پیدا می‌کند که قیمت‌ها دوباره به ۴۰ تا ۵۰ دلار خواهد رسید، اما خیلی بالاتر نخواهد رفت؛ چون به‌محض اینکه از ۵۰ دلار گذشت، بخشی از نفت‌های غیر متعارف می‌توانند برگردند؛ چون افزایش تولید نفت‌های غیرمتعارف مانند نفت‌های متعارف نیست که چند سال با سرمایه‌گذاری فاصله داشته باشند. به‌احتمال‌زیاد در سه، چهار سال آینده با این وضع مواجه خواهیم شد که قیمت بین ۳۰ تا ۵۰ دلار در نوسان خواهد بود؛ چون اولا انبارهای تجاری نفت حدود ۲۰۰میلیون بشکه از متوسط پنج سال گذشته بالاتر است که رقم قابل‌توجهی است و فشار زیادی بر قیمت‌ها در جهت نزولی وارد می‌کند. ثانیا تقاضا در OECD خیلی کند است و چند سال طول می‌کشد انبارهایی که تا این حد پر شده است، استفاده شود. سازمان‌های بین‌المللی انرژی، پیش‌بینی کرده‌اند اوج تولید نفت غیرمتعارف، سال ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۵ خواهد بود؛ بنابراین دست‌کم تا چهار، پنج سال آینده بعید است شاهد نفت بیش از ۶۰ دلار باشیم. از طرف دیگر، بعید به نظر می‌رسد قیمت خیلی پایین بماند؛ چون تقاضا رشد خواهد کرد و قیمت‌های پایین باعث خروج غیرمتعارف‌ها از بازار خواهد شد.

پس تا تابستان آینده قیمت کمتر از ۲۰ دلار را پیش‌بینی نمی‌کنید.

اگر فدرال رزرو، نرخ بهره را افزایش بیشتری دهد، ممکن است قراردادهای نفتی‌شان برای فروش عرضه شوند؛ اما این اتفاق ماندگار نیست، چون قیمت‌های پایین، عده بیشتری از تولیدکنندگان غیرمتعارف را از بازار خارج خواهد کرد. متوسط سال ۲۰۱۶ بین ۴۰ تا ۵۰ دلار پیش‌بینی شده است و در چند سال آینده، به دلیل وجود انبارهای زیاد و اینکه با قیمت ۶۰ دلار تولید غیرمتعارف نفت افزایش می‌یابد، بعید است شاهد قیمت‌های بالای ۶۰ دلار باشیم؛ اما از طرفی چون قیمت‌های کمتر از ۳۰ دلار هم داشته‌ایم، احتمال دارد نوسان بین ۳۰ تا ۵۰ دلار را داشته باشیم.

اقتصاد سبز

اشتغال‌زایی با کشاورزی ارگانیک

فاطمه پاسبان
کارشناس کشاورزی

● توسعه کشاورزی ارگانیک علاوه بر سلامت محیط زیست و انسان و کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای، منافع و آثار اجتماعی نیز به همراه دارد. به عبارتی این شیوه و روش تولید در بخش کشاورزی، نه‌تنها برای محیط زیست و انسان منافعی دارد، بلکه آثار اجتماعی نیز برای آن دیده شده است. یکی از این آثار اجتماعی، ایجاد فرصت‌های شغلی برای نیروی کار کشور است. دولت‌های جهان با حمایت و توسعه کشاورزی ارگانیک، منافع چندگانه‌ای را برای نسل‌های حاضر و آینده تضمین می‌کنند؛ سلامت زمین و انسان و ایجاد درآمد رفاه برای نیروی کار کشور. درحال‌حاضر آمار بانک جهانی نشان می‌دهد میانگین نرخ بی‌کاری در جهان در سال ۲۰۱۴ حدود ۵.۹ درصد است که این نرخ برای کشورهای مختلف متفاوت است. به‌طوری‌که بوسنی‌وهرزگوین با نرخ ۲۷.۹ درصد، یونان با ۲۶.۳ درصد، مقدونیه با ۲۷.۹ درصد دارای نرخ بی‌کاری بالا و کشورهایی مانند قطر با ۰.۳ درصد، کامبوج ۰.۴ درصد و تایلند ۰.۹ درصد دارای کمترین نرخ بی‌کاری هستند. در اطلاعات آماری بانک جهانی رقم ۱۲.۸ درصد نرخ بی‌کاری در سال ۲۰۱۴ برای ایران ثبت شده است. آمار نتایج طرح آمارگیری نیروی کار مرکز آمار تابستان ۱۳۹۴ نشان می‌دهد میانگین نرخ بی‌کاری جمعیت ۱۰ساله و بیشتر در ایران ۱۰.۹ درصد است. این رقم برای استان‌های مختلف متفاوت است به‌طوری‌که استان چهارمحال‌وبختیاری با ۱۶ درصد بالاترین نرخ بی‌کاری را داشته و بعد از آن، استان کرمانشاه با ۱۵.۲ درصد قرار گرفته است. از سوی دیگر پایین‌ترین نرخ بی‌کاری با ۶.۵ درصد، مربوط به استان کرمان است و بعد از آن آذربایجان شرقی با ۶.۶ درصد قرار دارد. آمار نشان می‌دهد نرخ بی‌کاری بر حسب منطقه، متفاوت و به برنامه توسعه فرصت‌های شغلی منطقه‌ای نیاز است. علاوه بر این نرخ بی‌کاری در سنین ۱۵ تا ۲۴ساله حدود ۲۵.۷ درصد و در سنین ۱۵ تا ۲۹ساله حدود ۲۳.۴ درصد است. بی‌کاری و خصوصا بی‌کاری جوانان درحال‌حاضر دغدغه اکثر کشورهای جهان است که برای توسعه فرصت‌های شغلی، زمینه‌های متفاوتی تجربه شده است که یکی از آنها کشاورزی ارگانیک است. **ادامه در صفحه ۱۵**